

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

תדריכים לביצוע פעולות סעודיות

סמוכין : נוהל טיפול באישה הרה
1.2001

שם התדריך: תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם
RH שלילי

תדריך מעודכן מתאריך 9/2001

תדריך קודם מתאריך :

תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם RH שלילי

תפוצה

ראש שירותי בריאות הציבור
אחות מפקחת ארצית בברייה"צ
הרופאים המחוזיים ונפתיים בלשכות הבריאות
האחיות המפקחות המחוזיות והנפתיות בלשכות הבריאות
(שירותי בריאות כללית, מכבי, לאומית ומאוחדת)
עיריות ירושלים, תל-אביב
אחיות מרכזות תחום "אם ילד" בלשכות הבריאות

דף מספר 1 מתוך 6

חתימה:

אושר ע"י : פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד ולמתבגר

נערך על ידי:
פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד
ולמתבגר
נירה ברעם-הסיעוד
בבריאות הציבור

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

תדריכים לביצוע פעולות סעודיות

שם התדריך: תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם RH שלילי
סמוכין : נוהל טיפול באישה הרה 1.2001

תדריך קודם מתאריך : תדריך מעודכן מתאריך 9/2001

1. כללי

החיסון "אנטי D" לנשים הרות בעלות סוג דם RH שלילי, לא מרוגשות במטרה למנוע הופעת ריגוש, ומחלה הומוליטית אצל העובר או ילוד עם סוג דם RH חיובי.
החיסון "אנטי D" הניתן לאישה בשבוע ה- 28 להריון ואחרי הלידה, מקטין במידה ניכרת את הסיכון למחלה המוליטית אצל הילוד בהריון הנוכחי והעתידי.

להלן ההנחיות למתן החיסון.

2. המטרה

מניעת מחלה המוליטית אצל ילודים ואמהות בעלות RH שלילי.

3. עקרונות

3.1 יש לאתר את הנשים ההרות בעלות RH .

3.2 לכל אישה הרה עם RH יעשה COOMBS עם הרשמה לתחנה ובשבוע 24 להריונה, בהתאם למומלץ בנוהל.

3.3 יש לוודא מתן ן "אנטי D" לנשים בעלות RH בהתאם למומלץ בנוהל טיפול באישה הרה ובתדריך להלן, ולתעד ברשומות הטיפול באישה.

נערך על ידי: פרופ' דרורית הוכנר, המחלקה לאם לילד ולמתבגר נירה ברעם-הסיעוד בבריאות הציבור	אושר ע"י : פרופ' דרורית הוכנר, המחלקה לאם לילד ולמתבגר	חתימה:	דף מספר 2 מתוך 6
---	---	--------	------------------

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

תדריכים לביצוע פעולות סעודיות

סמוכין : נוהל טיפול באישה הרה
1.2001

שם התדריך: תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם
RH שלילי

תדריך מעודכן מתאריך 9/2001

תדריך קודם מתאריך :

4. משתמשים :

4.1 נשים בהריון (בכל הריון) בעלות סוג דם RH שלילי, ללא ריגוש, שמסוג דמו של בן זוגה RH חיובי או שסוג דמו אינו ידוע.

4.2 הוראות נגד למתן החיסון "אנטי D"

- אשה שסוג דמה RH חיובי.

- אשה שסוג דמה RH שלילי וסוג דמו של בן זוגה (אבי העובר), הוא RH שלילי.

- אשה שסוג דמה RH שלילי, אך נמצאה מרוגשת

(תוצאות indirect coombs test חיובית).

5. חלות התדריך :

אחיות בריאות הציבור המטפלות בנשים הרות "בטיפת חלב".

6. הגדרות

6.1 חיסון "אנטי D"

חיסון המכיל גופיפי נגד "אנטי D" בריכוז גבוה, שתפקידם "לנטרל" "לחסל" כדוריות אדומות בעלות נוגדן D (RH חיובי), המסתננות מעובר בעל סוג דם RH חיובי לדמה של האם, אשר לה סוג דם RH שלילי, במהלך ההריון והלידה (בעת ההריון עצמו החל מהשבוע ה- 28 בערך, בעת דיקור מי השפיר, הפלה או לידה עצמה).

דף מספר 3 מתוך 6

חתימה:

אושר ע"י : פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד ולמתבגר

נערך על ידי:
פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד
ולמתבגר
נירה ברעם-הסיעוד
בבריאות הציבור

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

תדריכים לביצוע פעולות סעודיות

סמוכין : נוהל טיפול באישה הרה
1.2001

שם התדריך: תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם
RH שלילי

תדריך מעודכן מתאריך 9/2001

תדריך קודם מתאריך :

חיסון "אנטי D", ניתן לנשים בעלות סוג דם RH שלילי, גם במסגרת בית החולים
במקרים הבאים:

- א. תוך 72 שעות לאחר לידת יילוד עם סוג דם RH חיובי – מנה של 300 מיקרוגרם.
- ב. לאחר לידה בניתוח קיסרי, לידה מרובת עוברים או הפרדה ידנית של השליה-
מנה אחת של 600 מיקרוגרם.
- ג. לאחר הפלה עצמונית או יזומה, מנה של 300 מיקרוגרם.
- ד. לאחר הפסקה של הריון, בשליש השני של ההריון, סמוך להתערבות הכירורגית,
מנה של 300 מיקרוגרם.
- ה. בכל מקרה של ביצוע דגימות סיסי שליה, דיקור מי שפיר, ונטילת דגימת דם
עוברי מנה של 300 מיקרוגרם.
- ו. בכל מיקרה של חבלה באישה הרה, או במיקרה של חשד ל FETO MATERNAL
TRANSUSION (מעבר דם עוברי אל דם האישה ההרה), מנה של 300 מיקרוגרם.

6.2 ריגוש RH SENSITIZATION

ייצור שוטף של גופיפי נגד (ANTIBODIES), כנגד נוגדן כלשהו.
במקרה הפרטי של RH, יצירת חלבון "אנטי D" הפועל נוגדן D שעל הכדוריות
האדומות, של אדם בעל סוג RH חיובי.

6.3 COOMBS TEST

בדיקה לגילוי גופיפי נגד (ANTIBODIES).
קיימים 2 סוגים של בדיקה זו:

נערך על ידי: פרופ' דרורית הוכנר, המחלקה לאם לילד ולמתבגר נירה ברעם-הסיעוד בבריאות הציבור	אושר ע"י : פרופ' דרורית הוכנר, המחלקה לאם לילד ולמתבגר	חתימה:	דף מספר 4 מתוך 6
---	---	--------	------------------

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

תדריכים לביצוע פעולות סעודיות

סמוכין : נוהל טיפול באישה הרה
1.2001

שם התדריך: תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם
RH שלילי

תדריך מעודכן מתאריך 9/2001

תדריך קודם מתאריך :

Indirect coombs test 6.3.1

בדיקה בלתי ישירה, המגלה גופיפי נגד כלשהם (antibodies) בנסיוב.
במקרה הפרטי של ריגוש RH – הבדיקה מגלה את גופיפי הנגד
"אנטי D" בנסיוב של אשה בעלת סוג דם RH שלילי.

Direct coombs test 6.3.2

בדיקה ישירה המגלה גופיפי נגד "אנטי D" על פני כדוריות הדם.
נוגדנים אלו "התיישבו" כבר לצורך "נטול/חיסול" של הכדוריות
האדומות בעלות נוגדן D. כלומר בדיקה זו מבוצעת על הכדוריות
האדומות (ללא נסיוב).
בהקשר להריון אצל הרה בעלת סוג דם שלילי, בדיקה זו מבוצעת אצל
ילודים על מנת לברר אם עברו לדמם נוגדני אנטי D מהאם והאם
קיימת אצלם מחלה המוליטית.
לאחר מתן חיסון "אנטי D" בכל שלבי ההריון או לאחר הלידה,
בדיקת INDIRECT COOMBS מדגימה נוכחות נוגדנים בכייל נמוך בנסיוב
למשך כ 6-8 שבועות. במקרים אלה לא מדובר על ריגוש אקטיבי של
האישה עצמה אלא על חיסון סביל (פסיבי) שיידעך כעבור זמן רב.

7. ביסוס משפטי

7.1 חוק ביטוח בריאות ממלכתי, 1994.

7.2 נוהל טיפול באישה הרה 1.2001, שירותי בריאות הציבור, משרד
הבריאות.

דף מספר 5 מתוך 6

חתימה:

אושר ע"י : פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד ולמתבגר

נערך על ידי:
פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד
ולמתבגר
נירה ברעם-הסיעוד
בבריאות הציבור

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

תדריכים לביצוע פעולות סעודיות

סמוכין : נוהל טיפול באישה הרה
1.2001

שם התדריך: תדריך למתן חיסון "אנטי D" לנשים בהריון עם
RH שלילי

תדריך מעודכן מתאריך 9/2001

תדריך קודם מתאריך :

8. השיטה

- 8.1 יש לאתר נשים עם RH עם ההרשמה של האישה ההרה לטיפול בתחנה.
- 8.2 נשים שאותרו כבעלות RH יקבלו הסבר על החיסון מטרתו והנחיות מדויקות למועד קבלתו.
- 8.3 על הנשים בעלות סוג דם RH שלילי לעבור בדיקת Indirect coombs test עם הרשמן לתחנה ובשבוע 24 להריון.
- 8.4 נשים בעלות RH יקבלו בשבוע 28 להריון חיסון "אנטי D" לאחר וידוי ש- Indirect coombs בשבוע 24 שלילי.
אין לשלול מאישה את החיסון גם אם היא מופיעה בשבועות 34-36 להריון.
- 8.5 רישום ודיווח: סוג דם RH ירשם בכל הרשומות של האישה ההרה שבתחנה- כרטיס אישה הרה, רשומון והכרטיס שבידי האישה (עם הדגשה בקו אדום).
- 8.6 תוצאות בדיקות COOMBS TEST יצוינו בכל הרשומות הנ"ל.
- 8.7 מתן חיסון אנטי D ירשם בכל הרשומות הנ"ל.
- 8.8 אישה הרה המועמדת לחיסון הנ"ל ומסרבת לקבלו יש לרשום בכל הרשומות הנ"ל שהוסברה לה חשיבות הטיפול והיא מסרבת לקבלו. במידת האפשר יש לרשום גם את סיבת הסירוב (או גם מסרבת לומר את הסיבה).

דף מספר 6 מתוך 6

חתימה:

אושר ע"י: פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד ולמתבגר

נערך על ידי:
פרופ' דרורית הוכנר,
המחלקה לאם לילד
ולמתבגר
נירה ברעם-הסיעוד
בבריאות הציבור